

«Айыл Банк» ААК
 эйгөйлүү зайымчылары менен иштөө боюнча саясаты

<p>«Айыл Банк» ААКсынын Башкармасынын 2012-жылдын 30-июлундагы №27/17 ТОКТОМУ менен КОЛДООГО АЛЫНГАН</p>	<p>«Айыл Банк» ААКсынын Директорлор кеңешинин 2012-жылдын 7-сентябрындагы №20/4 ТОКТОМУ менен БЕКИТИЛДИ</p>
	<p>ОТКРЫТОЕ АКЦИОНЕРНОЕ ОБЩЕСТВО «АЙЫЛ БАНК» АЧЫК АКЦИОНЕРДИК КООМУ «АЙЫЛ БАНК» THE OPEN JOINT-STOCK COMPANY «AIYL BANK»</p>

**“АЙЫЛ БАНК” ААКсынын ПРОБЛЕМАЛУУ КАРЫЗ АЛУУЧУЛАР МЕНЕН ИШ АЛЫП БАРУУ
 СЯСАТЫ**

МАЗМУНУ

ГЛАВА I. ЖАЛПЫ ЖОБОЛОР 2

II ГЛАВА. КОЛДОНУЛГАН ТҮШҮНҮКТӨР ЖАНА ТЕРМИНДЕР (АТООЛОР) 2

III ГЛАВА. САЯСАТТЫН МАКСАТЫ, МИЛДЕТТЕРИ ЖАНА ПРИНЦИПТЕРИ 3

IV ГЛАВА. ПРОБЛЕМАЛУУ КРЕДИТТЕР МЕНЕН ИШ АЛЫП БАРУУ МАКСАТЫ ЖАНА БАСКЫЧТАРЫ 4

V ГЛАВА. КРЕДИТТИ КАЙТАРЫП АЛУУНУН СОТКО ЧЕЙИНКИ ЧАРАЛАР 5

VI ГЛАВА. РЕСТРУКТУРИЗАЦИЯЛОО 6

VII ГЛАВА. КАРЫЗ АЛУУЧУНУН КАЗА БОЛУП КАЛЫШЫ ЖАГДАЙЫ 8

VIII ГЛАВА. СОТТУК ИШ-ЧАРАЛАР 9

IX ГЛАВА. БАНКТЫН БАШКА МЕНЧИГИ МЕНЕН ИШ АЛЫП БАРУУ 9

X ГЛАВА. КРЕДИТТЕРДИ ЭСЕПТЕН ЧЫГАРУУ 9

XI ГЛАВА. ОТЧЕТТУУЛУК ЖАНА ЖООПКЕРЧИЛИК 10

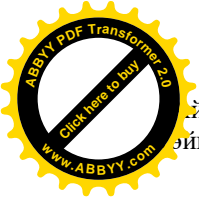

ГЛАВА I. ЖАЛПЫ ЖОБОЛОР

- 1.1. “Айыл Банк” ААКсынын проблемалуу карыз алуучулар менен иш алып баруу саясаты (мындан ары - Саясат), Кыргыз Республикасынын Граждандык кодексине, Кыргыз Республикасынын “Күрөө жөнүндө”, “Кыргыз Республикасынын Улуттук банкы, банктар жана банк иштери жөнүндө” мыйзамдарына, Кыргыз Республикасынын Улуттук банкынын (мындан ары –Улуттук банк) ченемдик укуктук актыларына, “Айыл Банк” ААКсынын (мындан ары - Банк) Кредиттик, Күрөө саясаттарына, уставына ылайык иштелип чыккан.
- 1.2. Бул Саясат аркылуу кредит боюнча карызды кайтарып алуу жана проблемалуу карыз алуучулар менен натыйжалуу иш алып баруу максатында проблемалуу кредиттер менен иштөөнүн жалпы тартиби жөнгө салынат.
- 1.3. Бул Саясат, Банктын кредиттөө процессине тартылган бардык түзүмдүк бөлүмдөрүнүн кызматкерлерине күндөлүк ишинде ага таянуу менен иш алып барган практикалык колдонмо катары иштелип чыккан жана алар үчүн каралган.
- 1.4. Саясат, Банктын Директорлор кеңешинин токтому менен бекитилет. Саясатка зарылчылыкка жараша тиешелүү өзгөртүүлөр жана толуктоолор киргизилиши мүмкүн. Саясатка киргизилген бардык өзгөртүүлөр жана толуктоолор Банктын Директорлор кеңешинин токтому менен бекитилет жана Кыргыз Республикасынын мыйзамдарына жана Банктын стратегиясына өзгөртүүлөрдүн жана толуктоолордун киргизилишине жараша, жыл ичинде кеминде бир жолу кайрадан каралып турууга тийиш.
- 1.5. Банктын Директорлор Кеңеши зарылчылык келип чыккан шартта ушул Саясатка тиешелүү өзгөртүүлөрдү жана толуктоолордун киргизүүсүз эле, анда карлган шарттардан жана/же талаптардан айрымаланган, Банктын бардык түзүмдүк бөлүмдөрү жана кызмат адамдары/кызматкерлери милдеттүү түрдө аткарууга жана так сактоо тийиш болгон өзүнчө бир чечимдерди кабыл алууга укуктуу.

II ГЛАВА. КОЛДОНУЛГАН ТҮШҮНҮКТӨР ЖАНА ТЕРМИНДЕР (АТООЛОР)

- 2.1. Ушул Саясаттын алкагында төмөнкүдөй түшүнүктөр жана терминдер колдонулат.
- 2.2. Проблемалуу кредит – карыз алуучу ал боюнча кредиттик келишим шарттарын аткарбаган же болбосо кандайдыр бир жагдайлардан улам (мисалы, тышкы же финансылык), Банк алдындагы милдеттенменин аткарылышына жана кредит орудунун жабылышына коркунуч келтирген кредит.
- 2.3. Сот аркылуу өндүрүлгөн кредит – кредиттик карызды мажбурлап өндүрүп алуу үчүн сотко өткөрүлүп берилген проблемалуу кредит.
- 2.4. Кредит боюнча карыз – бул, карыз алуучунун Банк алдындагы карызы жана ал өзүндө төмөнкүлөрдү камтыйт: кредиттин төлөнө элек негизги суммасын эсептелген, бирок төлөнө элек пайыздарды, айыптык санкцияларды, кредитти кайтарып алуу боюнча Банктын чыгашаларын (билдирүүлөрдү каттоо, мамлекеттик алым, почта чыгымдары ж.б.).
- 2.5. Мөөнөтүндө төлөнбөгөн кредит - кредиттин негизги суммасы жана/же пайыздары боюнча (мындан ары – мөөнөтү өтүп кеткен) төлөнбөй калган суммага чегерилген акча өлчөмү 500 сомдон ашып кеткен жана убагында төлөнбөй 5 күндөн ашуун убакыт өткөрүлүп

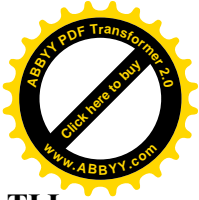
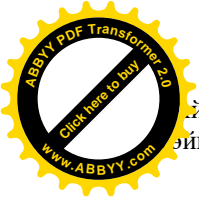

жиберилген кредит, ошондой эле өлчөмүнө жана мөөнөтү өткөрүлүп жиберилгендигине карабастан, жыйынтыктап төлөө мөөнөтү өтүп кеткен кредит. Мында, 30 күн же андан көп убакыт төлөнбөй өткөрүлүп жиберилген кредиттер да проблемалуу кредиттерге кирет.

- 2.6. Карызды өндүрүп алуу боюнча сотко чейинки чаралар – кредит боюнча карыз ордун жабуу максатында Банктын, карыз алуучунун, күрөө коюучунун жана кепил болуучунун биргелешкен иши боюнча, күрөө жөнүндө келишимге ылайык күрөөгө коюлган кыймылдуу мүлк эсебинен өндүрүүнүн соттон тышкаркы тартиби камтылган чаралар топтому.
- 2.7. Реструктуризацияланган кредиттер – бул, келишим шарттарын өзгөртүү жолу менен (Банктын кредитөөнүн адаттагыдай тажрыйбасынан айырмаланган, жаңы келишимди же кредит келишимине кошумча макулдашууну сөзсүз түрдө түзүү менен) Банк карыз алуучуга жеке тартипте преференцияларды (жеңилдетүүлөрдү) берген кредиттер.
- 2.8. Кредит мөөнөтүн узартуу - кредит боюнча негизги сумманын жана пайыздарды төлөөнүн акыркы мөөнөтүн узартуу аркылуу кредиттик келишим шарттарына өзгөртүүлөрдү киргизүү.
- 2.9. Пландуу төлөм мөөнөтүн жылдыруу –кредиттин жоюу мөөнөтү аяктаганга чейин, кредиттин негизги суммасынын жана ал боюнча пайыздардын жоюу графигин жана суммаларын өзгөртүү жолу менен кредиттик келишим шарттарын өзгөртүү.
- 2.10. Банктын башка менчиги – бул кардарга мурда берилген кредиттер боюнча толук же жарым-жартылай Банкка болгон карызды төлөө катары кардар өткөрүп берген же сатып алуунун натыйжасында Банк алган кыймылсыз мүлк.

III ГЛАВА. САЯСАТТЫН МАКСАТЫ, МИЛДЕТТЕРИ ЖАНА ПРИНЦИПТЕРИ

- 3.1. Банктын Саясатынын негизги максаты болуп, кредит тобокелдерин төмөндөтүү жана проблемалуу кредиттер менен иштөө боюнча жоготууларды алдын алуу жана минимизациялоо боюнча Банктын негизги аракеттерин жана иш чараларын жүргүзүү эсептелет.
- 3.2. Төмөнкүлөр Саясаттын милетинен болуп эсептелинет:
  - проблемалуу кредиттердө өз убагында аныктоо жана кредитти кайтарууга багытталган иш-чараларды жүргүзүү;
  - проблемалуу кредиттердин келип чыгышын шарттаган себептерди аныктоо;
  - Банктын проблемалуу кредиттер менен ишинин туура уюштурулушун аныктоо;
  - проблемалуу кредиттер маселесин чечүүдө негизги багыттарды аныктоо;
- 3.3. Саясат төмөнкү принциптерге негизденет:
  - Банктын натыйжалуу ишин камсыздоо;
  - проблемалуу кредиттерди алдын алуу;
  - кредит боюнча карыздарды өз учурунда кайтаруу.

IV ГЛАВА. ПРОБЛЕМАЛУУ КРЕДИТТЕР МЕНЕН ИШ АЛЫП БАРУУ МАКСАТЫ ЖАНА БАСКЫЧТАРЫ

- 4.1. Банктын келип чыгышы ыктымал болгон жоготууларды алдын алуу же ага бөгөт коюу, ошондой эле аларды алда канча азайтуу боюнча негизги иш-аракеттерин жана иш-чаралардын аныктоо проблемалуу кредиттер менен иш алып баруунун негизги максатынан болуп саналат. Кредитти төлөөгө байланыштуу көйгөйлүү маселелер келип чыккан учурда Банк карыз алуучуларга ага ылайык, орун алган проблемаларды аныктоо жана аларды чечүү жолдорун издөө багытында зарыл болгон натыйжалуу иш-чаралар жүргүзүлгөн эрежелер тууралуу карыз алуучуларга эскертип, тиешелүү түшүндүрмөлөрдү берип, Банктын расмий сайтында Проблемалуу карыз алуучулар менен иш алып баруу саясатынын электрондук вариантын жарыялоого тийиш.
- 4.1-1. Банктын проблемалуу карыз алуучусунун көйгөйлүү жагдайдан (кризистен) чыгуусуна көмөктөшүү жана Банк алдындагы милдеттенмелерин аткарышына өбөлгө түзүү үчүн ага ишти уюштуруу жагынан, финансылык жана башка жардамдарды көрсөтүү боюнча иш-чараларда төмөнкүлөр да камтылууга тийиш:
- ар тараптан кеңейтилген мониторинг жүргүзүү аркылуу кредитти реструктуризациялоо боюнча көрүлгөн чаралардын канчалык деңгээлде натыйжалуу болуп, ийгилик алып келиши (карызды тейлөө үчүн тартылган каражаттардын жетиштүүлүгү) көз карашынан проблемалуу карыз алуучулардын ишине талдап-иликтөөлөрдү жүргүзүү;
  - кошумча күрөөнү жана гарантияларды алуу;
  - зарылчылык келип чыккан шартта карыз түзүмүн өзгөртүү программасын иштеп чыгуу (кредитти кайтарып алуу жана пайыздарды төлөө графигин кайрадан карап чыгуу, кредиттөө формаларын өзгөртүү ж.б.).
- 4.1-2. Бул иш-чаралар менен катар эле, карыз алуучулардын өзү менен туруктуу иш жүргүзүп туруу зарыл жана анда төмөнкүлөр камтышы мүмкүн:
- карыз алуучу кредиттик келишим шарттарын, кредит мөөнөтүн бузууга жол бергендиги жана ошого байланыштуу проблемалар келип чыгышы ыктымалдыгы тууралуу карыз алуучуга билдирүү жөнөтүү;
  - сүйлөшүүлөрдү жүргүзүү;
  - карыз алуучуну Банкка чакыруу ж.б.
- 4.2. Кредиттин мүмкүн болушунча кыска мөөнөт ичинде кайтарылышын камсыздоо максатында проблемалуу кредиттер жүргүзүлүүчү менен иш төмөнкү баскычтарды камтууга тийиш:
- сотко чейинки иш-чараларды;
  - аткаруу иш өндүрүшүн жана соттук иш өндүрүшүн кошо алганда, соттук иш-чараларын (күрөө предметинен өндүрүүнү жүргүзүү);
  - кредит боюнча карызды эсептен алып салууну;
  - карыз алуучунун карызын үчүнчү тарапка сатуу. Мында, карыздын үчүнчү тарапка сатылышы Кыргыз Республикасынын колдонуудагы мыйзамдарына ылайык карыздын үчүнчү тарапка сатылышына түрткү берген негиздемелерге ылайык Банктын кредиттик комитетинин жактыруусу менен гана жүргүзүлө тургандыгы.

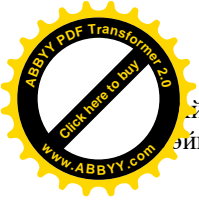

«Айыл Банк» ААК
Эйгөйлүү зайымчылары менен иштөө боюнча саясаты

- Кепил болгондорго жана гаранттарга кайрылуу;
  - башка чаралар.
- 4.3. Банк тарабынан юридикалык жактардын жана жеке адамдардын кат жүзүндө кайрылуулары Банктын ички ченемдик документтеринде жана Кыргыз Республикасынын мыйзамдарында каралган тартипте жана мөөнөттөрдө кароого алынат.
- 4.4. Кардарлар Кыргыз Республикасынын мамлекеттик тилинде жана расмий тилде кайрылууга укугу бар. Кардарлардын кат жүзүндөгү кайрылууларына жооптор кардар кайрылган тилде жөнөтүлөт.
- 4.5. Кардардын (карыз алуучунун) кредиттин түзүмүн өзгөртүү, кредит боюнча карызды эсептен чыгаруу, сот аркылуу өндүрүлүп жаткан кредиттин төлөө мөөнөтүн жылдыруу, тынышуу келишимин түзүү, күрөөнү сатуу, баштапкы менчик ээсинин менчикти сатып алышы ж.б. маселелери боюнча өтүнүч каттарын жалпы кароо мөөнөтү, келип түшкөн каттар катталгандан кийинки 14 календардык күндөн ашпоого тийиш. Зарылчылык келип чыккан шартта белгиленген бул мөөнөт Кыргыз Республикасынын мыйзамдарынын алкагында, Банк Башкармасынын Төрагасы/ Банк Башкармасынын ошол иш багытын түздөн-түз тескөөгө алган мүчөсү тарабынан узартылышы мүмкүн.
- 4.6. Кардардын кредит алууга билдирмеси кредиттик комитеттин кароосуна сунушталган болсо, аны кароо процесси өзүнө төмөнкү иш баскычтарын камтыйт:
- ушул каттын аткарылышына жоопкерчиликтүү болгон тиешелүү түзүмдүк бөлүмгө сунуш-көрсөтмөлөрдү жана корутундуларды даярдоо;
  - маселени Банктын/ филиалдын кредиттик комитетинин кароосуна сунуштоо;
  - белгиленген мөөнөткө ылайык, маселенин кредиттик комитетте каралышынын жыйынтыгы боюнча кат ээсине кат жүзүндө жооп жөнөтүү.
- 4.7. Кайрылуулар кароого алынып, алар боюнча тиешелүү чаралар көрүлүп, ушул Саясаттын 4.5-пунктунда көрсөтүлгөн мөөнөттө кардарларга кат жүзүндө жооп жөнөтүлгөн шартта, алардын кат жүзүндөгү кайрылууларында камтылган маселелер чечилген катары эсептелинет.
- 4.8. Проблемалуу кредиттер менен иш алып баруу тартиби Банктын проблемалуу кредиттери менен иш алып баруу боюнча ички ченемдик актыларында аныкталат.
- 4.9. Проблемалуу кредиттер боюнча жолугушууларды, сүйлөшүүлөрдү жүргүзүү жана башка иш-чараларды өткөрүүдө Банк өзүнүн ички документтери аркылуу жөнгө салынып, кабыл алынган ишкердик жана кесиптик этика нормаларына таянуу жана аларды так сактоо менен иш алып барууга тийиш.

ГЛАВА V. КРЕДИТТИ КАЙТАРЫП АЛУУНУН СОТКО ЧЕЙИНКИ ЧАРАЛАР

- 5.1. Сотко чейинки иш-чараларды жүргүзүүнүн негизги тартиби Банктын ички ченемдик актылары менен жөнгө салынат.
- 5.2. Карызды кайтарып алуу боюнча сотко чейинки чараларды жүргүзүү боюнча негизги жол-жоболор:
- маалымдоо жөнөтүү;
  - кредитти реструктуризациялоо;

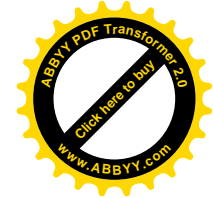
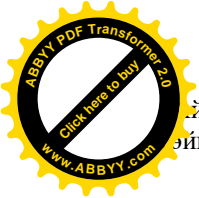

«Ыыл Банк» ААК
Эйгөйлүү зайымчылары менен иштөө боюнча саясаты

- карыз алуучунун колунда болгон даяр продукцияларды, анын башка активдерин, күрөөлүк камсыздоолорду сатуу боюнча биргелешкен иш-чаралар;
  - кепил болуучуларга/ гаранттарга кайрылуу;
  - күрөөлүк мүлктү Банктын балансына өз ыктыяры менен өткөрүп берүү;
  - жана башка мыйзамдуу чаралар.
- 5.3. Кредит проблемага айланган шартта, Банк үчүн карыз алуучу менен проблемалуу кредит ордун жабуу боюнча айкын иш-чаралар планын иштеп чыгуу эң эле алгылыктуу вариант болуп саналат. Албетте, карыз алуучу орун алган жагдайды оңдоого, ишенимге кирип, пайда алуу менен иштөө мүмкүнчүлүгүн калыбына келтирүүгө өзү кызыкдар болгон учурда бул варианты ишке ашырууга болот.
- 5.4. Панда карыз алуучунун активдерин сатуу, карызды төлөө графигин иштеп чыгуу ж.б. чаралар камтылышы мүмкүн. Карыз ордун экинчи камсыздоо булагынын эсебинен – күрөөнү сатып өткөрүү жана кепил болуучуларга кине коюу аркылуу карызды төлөттүрүп алуу шарты пландын негизги талабынын бири. Панда ошондой эле, карызды төлөөнүн мүмкүн болгон бардык варианттары караштырылууга тийиш.
- 5.5. Карыз алуучунун кредиттик келишим, күрөө келишиминин шарттарын бузууга жол бериши (кредиттин максатсыз пайдаланылышы, пайыздарды жана негизги сумма бөлүгүн төлөп берүү милдеттенмелеринин бузууга жол берилиши, күрөө абалынын начарлашы ж.б.) учурунда кредиттик келишимде каралган шарттарда айыптык төлөмдөр колдонулат жана/ же ыйгарым укуктуу Кредиттик комитеттин чечими боюнча кредит суммасынын жана ал боюнча башка төлөмдөрдүн мөөнөтүнөн мурда төлөнүшү талап кылынат.
- 5.6. Банктын тиешелүү бөлүмдөрү карыз алуучулардын абалына дайыма мониторинг жүргүзүп турууга тийиш, алардын финансылык-экономикалык абалын талдоого алып, иши оңунда эместигинин белгилерин, проблемалуу кредиттер орун алып жаткандыгы аныкталган учурда, келип чыгышы ыктымал болгон чыгашаларды алдын алуу боюнча төмөнкүдөй чараларды көрүү зарыл:
- күрөөнүн бардыгын жана анын канадй шартта күтүлүп жаткандыгын текшерүү;
  - кошумча камсыздоону тартуу;
  - алдын ала сүйлөшүүлөрдү жүргүзүү;
  - жагдай толугу менен аныкталганга чейин кредит багыты боюнча кезектеги төлөмдөрдү токтотуу;
  - карыз алуучуну жана каражаттарды жайгаштырган тармактын абалын толук системалуу текшерүү;
  - кредиттерди классификациялоо;
  - камды (резервди) көбөйтүү;
  - коргонуу боюнча башка чаралар.

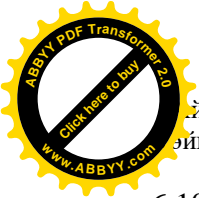
VI ГЛАВА. РЕСТРУКТУРИЗАЦИЯЛОО

- 6.1. Кредитти реструктуризациялоо Банктардын проблемалуу кредиттер менен иш алып баруусундагы негизги ыкма болуп саналат жана ал финансылык абалынын начарлашына

байланыштуу карыз алуучуга жеңилдиктерди берүү, түзүлгөн келишим шарттарына өзгөртүүлөрдү жана толуктоолорду киргизүү аркылуу жүргүзүлүшү мүмкүн.

- 6.2. Кредиттер боюнча келип чыгышы ыктымал болгон жоготууларды кыскартуу үчүн кардар экономикалык, юридикалык жана башка себептер боюнча финансылык кыйынчылыктарга дуушар болгон шартта Банк кредит түзүмүн өзгөртүүгө барат жана бул калган карыздын төлөнүшү мүмкүнчүлүгүн жогорулатуучу ыкма катары каралат.
- 6.3. Банк колдонуп келген тажрыйбадан айырмаланган, кредитти төлөө боюнча алда канча ыңгайлуу шарттарды сунуштоо, негизги карыздын жана/же пайыздардын бөлүгүн жарым-жартылай эсептен алып салуу, пайыздарды кошуп эсептөөнү токтотуу менен пайыздык ченди төмөндөтүү, жана/же негизги сумманы жана/ же пайыздарды төлөө мөөнөтүн узартуу мүмкүнчүлүктөрү кредиттерди реструктуризациялоо мисалынан болуп саналат.
- 6.4. Пландуу төлөмдөр мөөнөтүн узартуу жана кийинкиге жылдыруу реструктуризациялоонун курамдык бөлүгү болуп эсептелет. Карыз алуучунун финансылык абалынын начарлашына байланышпаган, кредит боюнча пландуу төлөмдөрдүн өзгөртүү жана төлөө мөөнөтүн кийинкиге жылдыруу реструктуризациялоо болуп саналбайт.
- 6.5. Кредитти реструктуризациялоо чечими тиешелүү кредиттик комитет тарабынан кабыл алынат.
- 6.6. Кредиттин реструктуризациялоого төмөнкү учурларда жол берилет:
  - форс-мажордук жагдайларда (табигый кырсыктар, эпидемия, согуш аракеттери жана кардардын эркинен көз каранды болбогон башка жагдайлар);
  - карыз алуучунун өлүмү, мындай учурда кредитти реструктуризациялоо өтүнүчү менен карыз алуучунун мураскору же тууганы кайрылышы мүмкүн;
  - карыз алуучу кылмыш жоопкерчилигине тартылып, жаза мөөнөтүн өтөө жайларына камалышы учурундаа кредитти реструктуризациялоо өтүнүчү менен анын туугандары Банкка кайрылышы мүмкүн;
  - анын эсебинен кредит орду жабылып жаткан бизнес же каражат булактары боюнча акча каражаттарынын агымынын солгундашына олуттуу таасир этүүчү жагдай - карыз алуучунун ден соолугунун начарлашы (катуу илдетке чалдыгуу);
  - карыз алуучуну финансылык кыйынчылыктарга кириптер кылышы мүмкүн болгон жана тиешелүү акт менен тастыкталган башка себептер.
- 6.7. Кредит карыз алуучунун учурда өздөштүрүлүп жаткан бир кредитинин алкагында, эки жолудан көп эмес реструктуризацияланышы мүмкүн. Эгерде кредит түзүмүн экиден көбүрөөк жолу өзгөртүү максатка ылайык болгон шартта, кредитти реструктуризациялоо маселеси Банктын Кредиттик комитети тарабынан гана каралууга тийиш.
- 6.8. Банктын карыз алуучусу же башка кызыкдар болгон адам ушул Саясаттын 6.6-пунктунда көрсөтүлгөн учурларда, кредиттик карызды реструктуризациялоо маселеси боюнча (анын ичинде мөөнөтүн узартууга, пландуу төлөө мөөнөттөрүн кийинкиге жылдыруу) Банктын тиешелүү бөлүмүнө кат жүзүндө өтүнүч менен кайрылууга укуктуу.
- 6.9. Тастыктоочу документтерди тиркөө менен ушул Саясаттын 6.6-пунктунда көрсөтүлгөн карыз алуучунун жана башка жактардын кредит алууга билдирмеси жана тиешелүү бөлүмдүн адисинин корутундусу реструктуризациялоо чечимин кабыл алуу үчүн негиз болуп эсептелет.

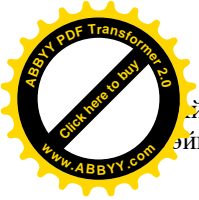

- 6.10. Кардардын кредит алууга билдирмеси Банк Башкармасынын кредиттөө маселесин түздөн-түз тескөөгө алган орун басарынын/филиалдын башчысынын дарегине жолдонууга тийиш жана анда төмөнкүдөй негизги учурлар камтылышы зарыл:
- а) реструктуризациялоо себептерин жана негиздемесин;
  - б) реструктуризацияланууга тийиш болгон кредит мөөнөтү жана суммасын;
  - в) кредит боюнча камсыздоо (камсыздоонун баштапкы наркынын нарксызданышы жана тобокелдиктер жогорулап кеткен шартта);
  - г) карыз алуучунун орун алган көйгөйлүү жагдайдан чыгуу боюнча сунуштарын.
- 6.11. Кредит боюнча камсыздоо катары үчүнчү жактардан күрөө коюлган шартта жана/ же кепил болгондор болсо, кредитти реструктуризациялоодо ошол адамдардын макулдугу да талап кылынат. Кат жүзүндө тариздетилген макул болуу шарты карыз алуучунун кредит алууга билдирмеси менен бирге кредиттик комитеттин кароосуна сунушталууга тийиш.
- 6.12. Кредитти реструктуризациялоо чечиминин негизинде кредиттик келишимдин жана/ же күрөө келишиминин шарттарын өзгөртүү боюнча кошумча макулдашуу түзүлөт.
- 6.13. Кредиттик комитет кредитти реструктуризациялоо өтүнүчүн канааттандыруудан баш тарткан шартта, өтүнүч ээлерине ал тууралуу кат (билдирүү) жөнөтүлөт.
- Реструктуризацияланган кредиттерге өзгөчө көңүл буруу керек. Реструктуризацияланган кредиттерге мониторинг жүргүзүү аралыгы классификациялоо категориясына ылайык аныкталат. Реструктуризацияланган кредиттерди классификациялоо “Айыл Банк” ААКсынын кредиттерге мониторинг жүргүзүү жана классификациялоо жөнүндө” жобосуна ылайык ишке ашырылат.

ГЛАВА VII. КАРЫЗ АЛУУЧУНУН КАЗА БОЛУП КАЛЫШЫ ЖАГДАЙЫ

- 7.1. Карыз алуучу-жеке адам каза болгон учурда, каза болгон карыз алуучунун чарбалык иш абалынын кезексиз мониторинг жүргүзүлөт, ошондой эле Кыргыз Республикасынын мыйзамдарына ылайык мурас калтыргандын (карыз алуучунун) бардык укуктары жана милдеттери өткөн, анын мүлкүн мурастап калуучуну аныктоо максатында карыз алуучунун жакын туугандары менен талаптагыдай иштер жүргүзүлүүгө тийиш.
- 7.2. Карыз алуучунун милдеттенмелерин өзүнө алган мураскор же башка үчүнчү жак кредит келишиминин шарттарын бузбастан кредит ордун жапкан шартта, ал кредит проблемалуу кредит катары каралбоого жана кредиттик таржымал бирдиктүү түзүлүп, кийинки кредиттөөдө эске алынууга тийиш.
- 7.3. Мураскор кредит келишимдин/ күрөө келишиминин шарттарын аткаруудан баш тарткан жана/же бузууга жол берген учурда, ага карата “Айыл Банк” ААКсынын проблемалуу кредиттер менен иш алып баруусу жөнүндө” жобого жана Кыргыз Республикасынын мыйзамдарына ылайык проблемалуу кредиттер менен иш алып баруунун жалпы тартиби колдонулат.
- 7.4. Карыз алган адам каза болуп, андан карызды өндүрүп алууга мүмкүн болгон мүлк да табылбай, кредиттик акча каражаттарын кайтарып алуу боюнча бардык юридикалык чаралар натыйжа бербейген шартта, ушул Саясатка, “Айыл Банк” ААКсынын проблемалуу кредиттер менен иш алып баруусу жөнүндө” жобого жана Кыргыз

Республикасынын Улуттук банкынын ченемдик укуктук актыларына ылайык кредитти эсептен алып салуу жол-жоболорун колдонууга мажбур болгон жагдай келип чыгат.

VIII ГЛАВА. СОТТУК ИШ-ЧАРАЛАР

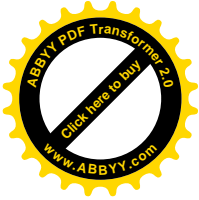
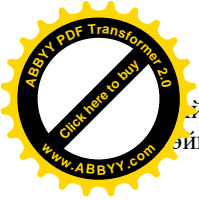
- 8.1. Банктын сотко чейинки иш-чаралары оң натыйжага алып келбеген учурда, Банк карызды мажбурлап өндүрүп алуу максатында сотко кайрылууга милдеттүү.
- 8.2. Сотко кайрылуу аргасыз чара болуп эсептелет ал, карыз алуучу/ күрөө коюучу/ кепил болуучулар милдеттенмелерин өз ыктыяры менен аткаруудан жана Банкка талап кылынган баадагы мүлктү өткөрүп берүүдөн баш тарткан учурда колдонулат.
- 8.3. Кедит боюнча карызды мажбурлап өндүрүү Банктын проблемалуу кредиттер менен иш алып баруу боюнча ички ченемдик актыларына жана Кыргыз Республикасынын мыйзамдарына ылайык жүргүзүлөт.

IX ГЛАВА. БАНКТЫН БАШКА МЕНЧИГИ МЕНЕН ИШ АЛЫП БАРУУ

- 9.1. Мүлктү Банктын балансына кабыл алгандан кийин аны сатуу боюнча ишти дароо баштоо зарыл. Банктын башка мүлкү менен иш алып барууга карата негизги талаптар, мониторинг жана классификациялоону жүргүзүү тартиби Банктын башка мүлкү менен иш алып баруу боюнча ички ченемдик документтери аркылуу жөнгө салынат.

ГЛАВА X. КРЕДИТТЕРДИ ЭСЕПТЕН ЧЫГАРУУ

- 10.1. Өзүндө олуттуу тобокелдикти камтыган кредиттер боюнча негизги карызды Банктын балансынан системадан тышкаркы эсепке чегерүү чечими Банктын Директорлор Кеңеши тарабынан кабыл алынат, ал эми калган кредиттер – Директорлор Кеңешине милдеттүү түрдө маалымдоо менен Банк Башкармасы тарабынан кабыл алынат.
- 10.2. Кошуп эсептелген пайыздарды Банктын балансынан системадан тышкаркы эсепке чегерүү Банктын ички ченемдик документтерине ылайык, пайыздар чегерилбеген статусу ыйгарылгандан кийин жүргүзүлөт.
- 10.3. Айыптык санкциялар (туумдар) Банктын ички жол-жоболорунда белгиленген күндөн тартып кредит орду толук жабылган же ал эсептен алынып салынган күнгө чейин чегерилет.
- 10.4. Кредиттерди банктын балансынан системадан тышкаркы эсепке чегерүү чечимдери Банктын кредиттик комитетинин сунуштамасы боюнча кабыл алынат.
- 10.5. Баланстан чыгаргандан кийин кредиттер төлөнүп калышы ыктымалдыгын жана кредитти кайтарып алуу боюнча тиешелүү иш-чаралардын жүргүзүлүшүнө байланыштуу кеминде алар беш жыл системадан тышкаркы эсепте катталып турат. Кредиттин келечекте төлөнүшү ыктымалдыгы орун алган шартта гана ал системадан тышкаркы эсепке чегерилет.
- 10.6. Кредиттин келечекте төлөнүшүнө эч кандай кандай мүмкүнчүлүк жок болгон шартта аны системадан тышкаркы эсепке чегерүүнүн зарылчылыгы жок. Төмөнкдө келтирилген жагдайлар мунун айкын мисалынан болот алат:

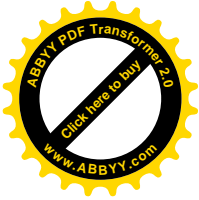
- форс-мажордук жагдайлар (табигый кырсыктар, жаратылыш катаклизмдери, согуш аракеттери жана террористтик актылар), алардын кесепетинен чарбалык иш токтоп, күрөөгө коюлган мүлк жок болуп кеткен, карыз алуучу набыт болгон болсо жана бул кесепетүү жагдайлар тиешелүү тастыктоочу документтер менен далилденген шартта;
  - кредит боюнча айыптык санкциялардын төлөнбөшү;
  - доонун эскириши, аткаруу баракчасынын талабын аткарууга мөөнөтүнүн бүтүшү;
  - юридикалык жак жоюлууга дуушар болгон болсо;
  - соттун чечими боюнча юридикалык жак же жеке адам банкроттукка учураган шартта (төлөөгө кудуретсиз абалда калса);
  - үчтөн ашуун адамга каралашып, аларды багып жаткан үй-бүлөнүн жалгыз багуучусу болгон карыз алуучу иштөө мүмкүнчүлүгүнөн ажырап калса жана күрөөгө коюлган мүлк карыз алуучунун жалгыз гана турай жай мүлкүнөн болгон жагдайда;
  - карыз алуучу соттун чечими боюнча дайынсыз жоголгон деп таанылган учурда;
  - Банктын кредиттик комитети жүйөөлү себеп деп эсептеген башка учурлар.
- 10.7. Системадан тышкаркы эсепке чыгарылган кредиттер, карыздык каражаттардын кайтарылышына үмүт арттырган маалыматтарды алуу көз карашынан ай сайын талдап-иликтөөгө алынып турууга тийиш (системадан тышкаркы эсепке алуу мөөнөтүнө карабастан). Банк муну менен катары эле эсептен алынган кредиттин ордунун жабылышы жолдорун табуу үчүн тиешелүү чараларды көрүшү зарыл.
- 10.8. Системадан тышкаркы эсепке чегерилгенден беш жыл өткөндөн кийин Банк алдында карыз төлөнбөгөн же кийинки эсепке алуу зарылчылыгы жок учурда Банктын тиешелүү түзүмдүк бөлүмү карызды эсептен чыгаруу маселесин демилгелеп, Директорлор Кеңешине милдеттүү түрдө ал тууралуу маалымдоо менен тиешелүү чечим кабыл алынышы максатында Банк Башкармасынын кароосуна сунуштайт. Ал эми олуттуу тобокелдиктерди камтыган кредиттерди эсептен алып салуу чечими ошондой эле Банк менен биригишкен жана байланышкан жактардын кредиттерди, Банктын аффилирленген жана байланыштуу жактарынынын кредиттерин эсептен алып салуу чечими - Банктын Директорлор кеңешинин кароосуна чыгарылат.
- 10.9. Кредитти системадан тышкаркы эсептен чыгаруу Банктын талап коюу укугунун токтотулгандыгын жана карызды кечиргенин билдирет. Демек, ошол учурдан тартып карыз алуучунун Банк алдындагы милдеттенмелери да токтотулат жана Кыргыз Республикасынын колдонуудагы мыйзамдарына ылайык карыз кечирилгендиги (эсептен чыгарылгандыгы) жөнүндө тиешелүү маалымат ыйгарым укуктуу мамлекеттик органган жөнөтүлөт.

ГЛАВА XI. ОТЧЕТТУУЛУК ЖАНА ЖООПКЕРЧИЛИК

- 11.1. Банктын проблемалуу кредиттер, ошондой эле системадан тышкаркы эсепте катталган кредиттер менен иш алып барган түзүмдүк бөлүмдөрү, берилген маалыматтардын негизинде Банк боюнча отчетторду топтоп, ар айлык негизде – Банктын Кредиттик комитетине, чейректик негизде – Директорлор Кеңешине маалымдоо менен Банк Башкармасынын кароосуна сунуштайт.

«Айыл Банк» ААК
Эйгөйлүү зайымчылары менен иштөө боюнча саясаты

- 11.2. Банктын проблемалуу кредиттер, ошондой эле системадан тышкаркы эсепте катталган кредиттер менен иш алып барган түзүмдүк бөлүмдөрү кредиттик карызды кайтарып алуу боюнча тиешелүү чараларды өз убагында жана сапаттуу кабыл алгандыгы үчүн жоопкерчиликтүү болуп саналышат.
- 11.3. Саясаттын талаптарын аткарылышына жалпы контролдук тиешелүү түзүмдүк бөлүмдөрдүн начальниктери жана филиалдардын башчыларына жүктөлөт.
- 11.4. Жоопкерчилик чеги Кыргыз Республикасынын мыйзамдарына жана Банктын “Кадрлар менен иш алып баруу жөнүндө” жобосуна ылайык аныкталат.